

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 20. jula 2020. godine
Br. ref.:RK 1582/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KIo7/20

Podnosilac

Arben Shala

**Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml.br. 284/2019 od
04.novembra. 2019. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtev je podne Arben Shala, iz sela Krajково, opština Glogovac (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Podnosioca zahteva zastupa Ibrahim Dobruna, advokat iz Glogovca.

Osporena odluka

2. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Pml.br. 284/2019 Vrhovnog suda od 4.novembra 2019. godine u vezi sa presudom PAKR.br.182/2019, Apelacionog suda od 23.maja 2019. godine, kao i presudom Pkr.Br 67/2018 Osnovnog suda odeljenja za teška krivična dela (u daljem tekstu:Osnovi sud) od 8. marta 2019. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presuda redovnih sudova kojima se navodno, podnosiocu zahteva povređuju prava i slobode garantovane članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 29 [Pravo na slobodu i sigurnost], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav),kao i članom 5. 3 i 4 (Pravo na slobodu i sigurnost), i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: (EKLjP).
4. Podnosilac zahteva navodi da bi Sud trebao da održi sednicu javnog saslušanja *“kako bi se pojedine činjenice i dokazi razjasnili.”*
5. Pored toga, podnosilac zahteva traži i uvođenje privremene mere kojom bi se obustavilo izvršenje pravosnažne presude Vrhovnog suda od 04. novembra 2019. godine.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], 27. [Privremene mere] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] 39 [Kriterijum prihvatljivosti] i 56. [Zahtev za uvođenje privremenih mera] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 15. januara 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 17. januara 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
9. Dana 27. januara 2020. godine, Sud je obavestio pravnog zastupnika podnosioca zahteva o registraciji zahteva i kopiju zahteva prosledio Vrhovnom sudu.
10. Dana 10. jula 2020. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je 20.februara 2014. godine, u 03.00 h, lice S.B., izazvalo saobraćajnu nesreću, pri čemu je njegova saputnica zadobila telesne povrede.
12. Na mestu gde je došlo do saobraćajne nesreće došli su po službenoj dužnosti, podnosilac zahteva i lice T.M., u svojstvu službenika Kosovske policije kako bi izvršili uviđaj na mestu događaja i sačinili službeni izveštaj o okolnostima saobraćajne nesreće.
13. Iz spisa predmeta prizilazi da je lice S.B.,istog dana podnelo prijavu Policijskom Inspektporatu Kosova (u daljem tekstu:PIK) protiv podnosioaca zahteva i lica T.M.,zbog, kako je on naveo u prijavi, *“razloga što su podnosilac zahteva i lice T.M., od njega uzeli novčani iznos od 100 eura, sa ciljem da ne pokrenu krivični postupak protiv njega”*.
14. PIK je na osnovu te prijave obavestilo Državnog tužioca i tražio da se donese rešenje kojim će se odobriti tajne mere praćenja, prisluškivanja i nadzora podnosioca zahteva i lica T.M.
15. Dana 20. februara 2014. godine, Državni tužilac je izdao nalog SEK.19/-10/14, kojim je naredio tajne tehničke istražne i nadzorne mere, tajno fotografisanje ili video nadzor na javnim mestima i tajno nadgledanje razgovora u javnim mestima za osumnjičene.
16. Dana 21.februara 2014. godine, došlo je do sastanka u restoranu X, kome su prisustvovali podnosilac zahteva, lice T.M i lice S.B. Tom prilikom PIK je koristeći odobrene tajne mere, prikupio snimke razgovora, fotografije, kao i druge dokaze koji su bili dovoljan osnov da PIK podnese krivičnu prijavu.
17. Dana 27.februara 2014. godine, PIK je podneo Osnovnom tužilaštvu, odeljenju za teška krivična dela (u daljem tekstu:Tužilaštvo), krivičnu prijavu protiv podnosioca zahteva i lica T M, zbog sumnje da su u saizvršilaštu izvršili krivično delo *“Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja iz člana 422., stav 1. u vezi sa članom 31. KZK-a”*.
18. Tužilaštvo je shodno krivičnoj prijavi PIK-a, donelo rešenje o sprovođenju istrage protiv podnosioca zahteva i lica T.M., i uputilo je Sudija za prethodni postupak Osnovnog suda u Prištini zahtev u kome je tražilo određivanje pritvora podnosiocu zahteva i licu T.M.
19. Sudija za prethodni postupak Osnovnog suda u Prištini, doneo je rešenje kojim je odredio meru pritvora za podnosioca zahteva i lica T.M., u trajanju od mesec dana, odnosno do 26. marta 2014. godine.
20. Advokat podnosioca zahteva je uložio žalbu na rešenje o određivanju mere pritvora.
21. Sudija za prethodni postupak Osnovnog suda u Prištini, prihvatio je žalbu advokata podnosioca zahteva, i shodno tome doneo je rešenje kojim je meru

pritvora zamenenio sa merom kućnog pritvora, u trajanju od 26.februara.2014 godine do 11.aprila.2014 godine.

22. Dana 20.marta 2014. godine, Tužilaštvo je podiglo optužnocu PP.I. br. 192/2014 Osnovnom sudu – odeljenju za teška krivična dela (u daljem tekstu: Osnovni sud) protiv podnosioca zahteva i lica T.M., zbog osnovane sumnje da su izvršili krivično delo *“Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja, u saizvršilaštvu iz člana 422. stav 1. vezano sa članom 31. KZK”*.
23. Dana 8.novembra 2017. godine, Osnovni sud je održao raspravnu sednicu otvorenu za javnost kojoj je prisustvovao podnosilac zahteva kao okrivljeni sa svojim braniocem, kao i tužilac. Tom prilikom tužilac je izveo dokaze iz optužnice, dok je istovremeno brnilac okrivljenog izneo dokaze u svoju odbranu.
24. Dana 14.novembra 2017. godine. Osnovni sud je doneo presudu PKR. br. 147/14, kojom je podnosioca zahteva osudio na kaznu zatvora u trajanju od šest meseci u kojoj je uračunao i vreme koje je proveo u kućnom pritvoru.
25. Osnovni sud je u obrazloženju presude naveo, da je prilikom utvrđivanja krivičnog dela i određivanje visine kazne uzeo u obzir,

„Knjigu – Dnevni izveštaj smene II. – noćna smena, Regionalne saobraćajne jedinice u Prištini, slučajeva saobraćajnih nesreća od 21.02.2014. god. od 23:00 – 07:00 časova, utvrđeno je da tokom ovog vremenskog razdoblja nije pokrenut nijedna drumska saobraćajna nesreća;

Dnevni raspored za dan 20.02.2014. god., po kojem su sada optuženi, u noći kada se desio slučaj, bili na dužnosti,

Izveštaj iz kliničkog centra gde je prevezena povređena osoba iz automobila.

Transkripti dva CD koje je PIK snimio tokom strage koju je vodio protiv podnosioca zahteva, kao i foto dokumentaciju,

Dakle, od saslušanih svedoka, izvedenih materijalnih dokaza i obrane optuženih, analizirajući svaki posebno i sve zajedno, utvrđeno je da u postupcima optuženih Arben Shala i T. M, postoje bitni subjektivni i objektivni elementi krivičnog dela Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja, u zajedničkom izvršenju iz člana 422., stav 1., u vezi sa članom 31. KZK-a, prema tome iste je sud proglasio krivima, pošto je prvo našao da su krivično odgovorni i izrekao im je kaznu kao u izreci ove presude.”

26. Podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda navodeći suštinske povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, zbog odluke o krivičnom sankcionisanju i povrede krivičnog zakona, sa predlogom da se pobijena presuda preinači i optuženi da se oslobodi krivične odgovornosti ili da se pobijena presuda poništi i predmet da se vrati na ponovno suđenje.

27. Dana 15. februara 2018. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje PAKR. br. 4/2018, kojim je prihvatio žalbu podnosioca zahteva, dok je presudu Osnovnog suda u Prištini, PKR. br. 147/2014 od 14. novembra 2017. godine poništio, i predmetnu stvar je vratio Osnovnom sudu na ponovno suđenje.
28. Apelacioni sud je u obrazloženju rešenja PAKR. br. 4/2018, naveo:
- “Izreka presude je u suprotnosti sa obrazloženjem, sud nije dao razloge za odlučujuće činjenice dok one koje je dao nisu dovoljne. Nije dao razloge za svaku tačku presude kao i nije jasno i na potpun način predstavljeno da koje činjenice i iz kojih razloga smatra da su utvrđene ili nisu utvrđene, nije ocenio tačnost protivrečnih dokaza kao ni razloge za ne prihvatanje konkretnog predloga stranaka i razloge na koje se zasnivao prilikom rešenja ove krivično – pravne stvari”.*
29. Osnovni sud je u ponovljeneom suđenju nastavio sa sudskim ročištima koja su bila otvorena za javnost. Osnovni sud je održao ročista 30. jula 2018. godine, 12. septembra 2018. godine i 06. marta 2019. godine.
30. Dana 8. marta 2019. godine, Osnovni sud je u ponovljenom suđenju doneo presudu PKR. br. 67/18, kojom je podnosioca zahteva osudio na kaznu zatvora u trajanju od 6 meseci u kojoj je uračunao i vremenski period koji je proveo u kućnom pritvoru. U obrazloženju presude PKR. br. 67/18, Osnovni sud je naveo, „...od saslušanih svedoka, upravljanim materijalnim dokazima i odbrane optuženika T. M., analizirajući svakog odvojeno i sve zajedno, utvrđeno je da u postupcima optuženih Arben Shala i T. M, postoje svi subjektivni i objektivni osnovni elementi krivičnog djela, Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja, u saizvršilaštvu, iz člana 422. Stav 1, u vezi sa članom 31 Krivičnog Zakonika Republike Kosova - KZRK-a, stoga iste sud ih je proglasio krivim, pošto je prethodno nalazio da su krivično odgovorni i izrekao im kaznu kao u odredbi ove presude.
- Prilikom određivanja vrste i visine kazne, sud je uzeo u obzir sve okolnosti koje utiču na vrstu i visinu kazne ...“*
31. Protiv presude Osnovnog suda PKR. br. 67/18, žalbe su uložili Tužilaštvo i podnosilac zahteva. Tužilaštvo, zbog odluke o krivičnoj sankciji, dok podnosilac zahteva zbog kršenja odredbe krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničkog stanja, kršenja krivičnog zakona i odluke o kazni.
32. Dana 23. maja 2019. godine, Apelacioni sud je doneo presudu PAKR. br. 182/2019, kojom je odbio žalbe Tužilaštva i podnosioca zahteva kao neosnovane.
33. U obrazloženju presude PAKR. br. 182/2019, Apelacioni sud je naveo:
- “Apelacioni Sud, procenjujući osporenu presudu prema žalbi odbrane optuženih ali i službene dužnosti u skladu sa članom 394 stav 1 KZRK-a, utvrđuje da osporena presuda ne sadrži osnovna kršenja odredbi krivičnog postupka navedene u žalbi, koje bi uslovalo poništenje presude, da prvostepeni sud, na potpunom i pravednom načinu je utvrdio koje činjenice*

i iz kojih razloga ih smatra utvrđenim, procenjivao je tačnost kontradiktornih dokaza i razloga na kojima se zasnivala kada je utvrdila postojanje krivičnog dela. Presuda je donesena u skladu s odredbama člana 370 stav 7 KZRK-a, jasan je, konkretan i razumljiv, u obrazloženju daju se potrebni razlozi za sve odlučujuće činjenice, koje su ispravno utvrđene i u potpunosti obrazložene.

Tužilaštvo u žalbi ne navodi konkretne otežavajuće okolnosti koje bi uticale na težinu kazne, dok odbrana optuženog u žalbi navodi ne navodi konkretne olakšavajuće okolnosti koje bi uticale na ublažavanje kazne, osim onih koji su ocenjivani od prvostepenog suda, okolnosti koje u potpunosti je odobrio i ovaj sud, zato što prema nalazima ovog suda, izrečena kazna od prvostepenog suda je u proporcionalnosti sa društvenim rizikom krivičnog dela, tako da ovaj sud smatra da izrečena kazna je pravo proporcionalan sa intenzitetu društvenog rizika izvršenog krivičnog dela i stepen krivične odgovornosti optuženika, i prema presudi i ovog suda sa izrečenom kaznom protiv optuženih u potpunosti će se postići svrha kazne koji je predviđen prema članu 41 KZRK-a“.

34. Protiv presude PAKR.br.182/2019, Apelacionog suda, zahtev za zaštitu zakonitosti, Vrhovnom sudu je podneo podnosilac zahteva, i to zbog kršenja odredbi krivičnog postupka iz člana 384 stav 1 pod stav 1.8 i 1.12 KZRK-a, kršenje krivičnog zakona i ostalih kršenja odredbi krivičnog postupka koja su uticale na zakonitost sudske odluke, uz predlog da Vrhovni sud, usvoji kao osnovan zahtev za zaštitu zakonitosti, da promeni osporene presude, tako da osuđenog oslobodi od optužbe.
35. Kancelarija glavnog Državnog tužioca, podneskom KMLP.II.br.200/2019, je predložila da se zahtev za zaštitu zakonitosti odbije kao neosnovan.
36. Dana 4. novembra 2019. godine, Vrhovni sud je doneo presudu Pml.br. 284/2019, kojom je zahteva za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva odbio kao neosnovan.
37. U obrazloženju presude Pml.br. 284/2019, Vrhovni sud je naveo,

„Kao što proizlazi iz spisa predmeta, presuda prvostepenog suda koji je utvrđen sa presudom drugostepenog suda, je jasna i konkretna, nema kontradikcije sa samom sebi, sa njenim obrazloženjem ili sa sadržajima iskaza ili dokumenta, sadrži jasne i dovoljne razloge o svim odlučujućim činjenicama. U njenim obrazloženju daju se potrebni faktični i pravni razlozi koje utvrđuje i ovaj sud kao pravedne i zakonite. Sud je dao dovoljne razloge za odlučujuće činjenice ocenjivanjem tačnost kontradiktornih dokaza kao i razloge u kojima se zasnivala prilikom odlučivanja ovog krivičnog-pravnog predmeta, a naročito prilikom utvrđivanja postojanja krivičnog dela.

Na delu zahteva za zaštitu zakonitosti odbrane osuđenog, gde se odnosi na pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja, Vrhovni Sud Kosova, ove navode nije ocenio, jer na osnovu člana 432 stav 2 KZRK-a, zahtev za zaštitu

zakonitosti se ne može podneti zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničkog stanja“.

Navodi podnosioca

38. Podnosilac zahteva navodi da su odlukama redovnih sudova njemu povređena Ustavna prava garantovana članovima 22, 29, 31 i 53. Ustava, kao i članovima 5.3 i 5.4 EKLJP, kao rezultat nepoštovanja istražnog i sudskog postupka. *“Da je tokom održanog suđenja on bio arbitrarno tretiran kao optuženi, čime je prekršeno načelo jednakosti oružja i načelo kontradiktornosti. Imajući u vidu da su presude redovnih sudova zasnovane na povredama, proizilaz da je i rešenje o određivanju pritvora suprotno zakonu i da je on arbitrarno lišn slobode”.*
39. Podnosilac zahteva dalje tvdi, da je njemu takođe uskraćeno i pravo na pravično, nepristrasno suđenje u razumnom roku, što je garantovano članom 31 Ustava, članom 6.1 EKLJP-a, kao i praksom ESLJP, a u prilog tome, podnosilac zahteva navodi nekoliko slučajeva *Pretto protiv Italije, Dimitrov i Hamanov protiv Bugarske.*
40. Podnosilac zahteva dodaje da su, sudski postupci pred prvostepenim sudom, drugostepenim sudom i Vrhovnim sudom, u proceduralnom i materijalnom pogledu i smislu bili nepravilni, *“pošto je njemu prekršeno pravo vođenja postupka koji bi omogućio da se na kraju donosi meritorna odluka u njegovu korist. Podnosiocu je uskraćeno pravo na sudsku zaštitu, podnošenja, vođenja i razrade pitanja na pravilan proceduralan i organski način, kako bi se uzeli u obzir njegove tvrdnje i na kraju donosi meritorna odluka...”*
41. Takođe podnosilac zahteva smatra da su sudovi zasnovali svoje presude na neprihvatljivim dokazima koji su i suštinski nepouzdati dokazi, kako je to određeno članom 19. stav 1. pod stav 1.29 ZKP-a, i kao takavi oni su neprihvatljivi dokazi na kojima se odluke ne mogu zasnivati.
42. Podnosilac zahteva dalje navodi da su redovni sudovi napravili bitne povrede odredbi krivičnog postupka, da su osporene presude obuhvaćene bitnim kršenjima odredbi krivičnog postupka iz člana 384, 1.8. i 1.12 i člana 2. ZKP-al.
43. Konkretnije, podnosilac navodi da se jasno vidi da ožalbena presuda prvog stepena nije sastavljena u skladu sa članom 370. stav 7. ZKP-a, što predstavlja bitno kršenje odredbi krivičnog postupka iz člana 384. stav 1.8 i 1.12 ZKP-a. Gore navedena kršenja sastoje u tome da prvostepeni sud nije na jasan i potpun način izneo činjenice koje smatra potvrđenim te da nije obrazložio svoju presudu.
44. U prilog tvrdnji o neobrazloženim presudama, podnosilac zahteva navodi *“da je Ustavni sud u presudama KI 47/17 od 28.12.2018. godine , KI135/14, od 8. februara 2016. godine kao i Presudu KI 122/17 od 30.04.2018. godine, ustanovio da nedostatak obrazloženja u glavnim tvrdnjama stranaka, predstavlja kršenje prava na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano članom 31. Ustava Kosova“.*

45. Podnosilac dalje navodi da sudovi u krivičnom procesu protiv njega nisu uspjeli da obezbede jedno pravično suđenje, da nisu saslušali njihove argumente već samo argumente tužioca, iz čega se zaključuje da je on unapred osuđen, čime su povredili i načelo *in dubio pro reo*.
46. Podnosilac u zahtevu dalje navodi da bi Sud trebao da sazove javnu raspravnu sednicu *“kako bi se pojedine činjenice i dokazi razjasnili, pošto to nisu uradili redovni sudovi.”* U prilog tom zahtevu podnosilac tvrdi *“da bi jedna takva sednica bila od posebnog značaja pošto bi pružila strankama mogućnost da objasne dalje pitanje u tretiranju kao i da bi odgovorili na moguća pitanja koja bi uticala na donošenje jedne pravične odluke”*.
47. Podnosilac zahteva traži od Suda i da uvede privremenu meru kojom bi se obustavilo izvršenje presude Vrhovnog suda od 04. novembra 2019. godine.
48. Podnosilac se sudu obraća sa zahtevom, da donese presudu kojom bi se konstatovalo da proizvoljno suđenje podnosiocu zahteva predstavlja kršenje njegovih pojedinačnih prava garantovanih članom 22,29, 31 i 53. Ustava Republike Kosovo i članova 5.3, 5.4 i 6 EKLjP, te da shodno tome da ponisti presude i predmet vrati na ponovno suđenje.

Relevantne sudske odredbe u konkretnom slučaju

Ustavne odredbe

Član 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata]

Ljudska prava i slobode, koja su utvrđena sledećim međunarodnim sporazumima i instrumentima garantovana su ovim Ustavom, i direktno se primenjuju na teritoriji Republike Kosovo i imaju premoć, u slučaju konflikta, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija.

[...]

“Član 29 [Pravo na Slobodu i Sigurnost] Ustava

*1. Svakome se garantuje pravo na slobodu i sigurnost. Niko ne može biti lišen slobode izuzev zakonom predviđenih slučajeva i na osnovu odluke nadležnog suda
[...]*

Član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

*1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
[...]*

Relevantni članovi EKLjP

“Član 5 Pravo na slobodu i sigurnost

1.Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko ne sme biti lišen slobode izuzev u niže navedenim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

[...]

c. zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja nadležnoj sudskoj vlasti, kada postoji opravdana sumnja da je ta osoba izvršila krivično delo ili kada postoje valjani razlozi da se osoba sprieći da izvrši krivično delo ili da, nakon izvršenja krivičnog dela, pobjegne;

[...]

3. Svako ko je uhapšen ili lišen slobode prema odredbama stava 1(c) ovog člana mora odmah biti izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom ovlašćeno da vrši sudsku vlast i mora imati pravo na suđenje u razumnom roku ili na puštanje na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se usloviti garancijama o pojavljivanju na suđenju.

4. Svako kome je uskraćena sloboda hapšenjem ili lišavanjem slobode ima pravo uložiti žalbu sudu kako bi sud, u kratkom roku, razmotrio zakonitost lišavanja slobode i ukoliko ono nije bilo zakonito naložio oslobađanje.

[...]"

Clan 6. Pravo na pravično suđenje

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sdom [...]

Relevantne zakonske odredbe

Zakon Br.03-L231, O Policijskom Inspektoratu Kosova, članovi 17 i 19

“Član 17. Krivična Istraga

Obim istrage PIK-a je sprečavanje, otkrivanje, dokumentovanje i istraga krivičnih dela počinjenih od strane pripadnika Kosovske Policije, bez obzira na čin i položaj, tokom obavljanja njihovih dužnosti ili van dužnosti, uključujući istrage disciplinskih incidenata visokog profila i disciplinske istrage policajaca najviših činova višeg nivoa i viših imenovanih policijskih položaja.

Član 19 Prikupljanje podataka

Da bi ispunili svoju dužnost, istražitelji PIK-a su ovlašćeni i imaju odgovornost da upotrebe bilo koji zakoniti izvor informacija za prikupljanje, sređivanje i zaštitu podataka u vezi sa istragom krivičnih dela počinjenih od strane pripadnika Kosovske policije, bez obzira na njihov položaj i čin”.

Zakon br.04/L-123 O krivičnom postupku, članovi 188 i 189,

*“Član 188
Postupak za određivanje sudskog pritvora*

1. Sudski pritvor određuje sudija za prethodni postupak nadležnog suda na osnovu pisanog zahteva državnog tužioca, a nakon održanog saslušanja.”

*Član 189
Sadržaj odluke za određivanje pritvora i žalba protiv njega
[...]*

3. Svaka stranka može da podnese žalbu u roku od dvadeset i četiri (24) časova od uručivanja rešenja. Žalba ne zadržava izvršenje rešenja. Ako se žali samo jedna stranka, sud uručuje žalbu drugoj stranki koja može da podnese argumente sudu u roku od dvadeset i četiri (24) časa od uručivanja žalbe. O žalbi se rešava u roku do četrdeset i osam (48) časova od uručivanja žalbe.”

Ocena prihvatljivosti zahteva

49. Sud prvo ispituje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom o radu.

50. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

51. Štaviše, Sud se takođe poziva i na uslove prihvatljivosti, kao što je propisano u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

*Član 47
[Individualni zahtevi]*

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

*Član 48.
[Tačnost podneska]*

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena ikoji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku... ”

52. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva podneo zahtev u svojstvu ovlašćene strane, osporavajući akt javnog organa, odnosno presudu Pml.br. 284/2019 Vrhovnog suda od 4. novembra 2019. godine, nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava. Podnosilac zahteva je isto tako naglasio prava i slobode za koje tvrdi da su povređene, u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokom koji je propisan u članu 49. Zakona.
53. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 39. [Kriterijum o prihvatljivosti], stav (2) Poslovnika o radu, koje propisuje:
- “(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.”*
54. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva pred sudom pokrenuo više navoda o povredi kako ustavnih prava garantovanim članovima 22, 31 i 53, tako i prava garantovanim članovima 5 i 6 EKLJP.
55. S tim u vezi Sud nalazi da se većina navoda iz zahteva podnosioca mogu grupisati u dve grupe navoda, i to su **i)** navodi koji se odnose na povredu člana 29 Ustava u vezi sa članom 5 EKLJP, i **ii)** navodi koji se odnose na povredu člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP.
56. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi člana 22 i 53 Ustava, Sud, imajući u vidu samu sadržinu i značenje člana 22 i 53 Ustava, navodi, da će on prilikom utvrđivanja osnovanosti navedenih povreda, uzimati u obzir sve mehanizme i instrumente zaštite ljudskih prava, te shodno tome primenjivati sve opšte i posebne garancije, načela kao i principe koji su predviđeni članovima 22 i 53 Ustava, a koji su primenljivi u konkretnom slučaju.
57. Shodno navedenom, Sud će ostale navode podnosioca zahteva koje je odvojio u dve grupe odvojeno analizirati u nastavku izveštaja.

Navodi podnosioca zahteva koji se odnose na povredu člana 29 Ustava u vezi sa članom 5. stavovima 3 i 4 EKLJP

58. Sud primećuje da podnosilac u zahtevi navode o povredi člana 29 Ustava u vezi sa članom 5 EKLJP, gradi na povredama posebnih garancija koje su predviđene u stavovima 3 i 4 člana 5 EKLJP.
59. S tim u vezi Sud prvo podseća da član 29 Ustava u relevantnom delu glasi,

“Član 29 [Pravo na Slobodu i Sigurnost] Ustava

1. Svakome se garantuje pravo na slobodu i sigurnost. Niko ne može biti lišen slobode izuzev zakonom predviđenih slučajeva i na osnovu odluke nadležnog suda [...]”

60. Sud isto tako podseća da i član 5 EKLJP u relevantnom delu stava 3 i 4 glasi:

“3. Svako ko je uhapšen ili lišen slobode prema odredbama stava 1(c) ovog člana mora odmah biti izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom ovlašćeno da vrši sudsku vlast i mora imati pravo na suđenje u razumnom roku ili na puštanje na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se usloviti garancijama o pojavljivanju na suđenju.

4. Svako kome je uskraćena sloboda hapšenjem ili lišavanjem slobode ima pravo uložiti žalbu sudu kako bi sud, u kratkom roku, razmotrio zakonitost lišavanja slobode i ukoliko ono nije bilo zakonito naložio oslobađanje. [...]”

61. Što se tiče navoda o povredi člana 29. Ustava i člana 5. stavova 3 i 4, EKLJP, Sud kao prvo nalazi da podnosilac u zahtevu na konkretan način ne objašnjava na koji je to način došlo do povrede član 29. Ustava i člana 5. stava 3 i 4 EKLJP, već samo navodi *“da su presude redovnih sudova donešene sa bitnim povredama, samim tim se može zaključiti da je i mera pritvora bila suprotna zakonu”*.
62. Međutim, Sud imajući u vidu hronologiju događaja nalazi, da se navodi o povredi člana 5 stava 3 i 4 EKLJP, mogu odnositi isključivo na period kada je rešenjem sudije za prethodno postupak, podnosiocu zahteva bio određen zatvorski pritvor u trajanju od 30 dana, koji je kasnije rešenjem istog suda zamenjen kaznom kućnog pritvora u trajanju od 30 dana. Iz čega se da zaključiti, da podnosilac zahteva smatra da je nezakonito lišen slobode.
63. Sud imajući u vidu sam značaj garancija predviđenih članom 29. Ustava i članom 5. EKLJP, nalazi za potrebu da analizira navode kako bi utvrdio, da li je podnosiocu zahteva povređen član 29. Ustava i član 5. stav 3 i 4 EKLJP u kontekstu nezakonitog i proizvoljnog lišavanja slobode u periodu kada mu je rešenjem sudije za prethodni postupak određen kućni pritvor u trajanju od 30 dana.
64. Takav stav Suda je i u skladu sa sudskom praksom ESLJP, koji je u svojim odlukama naglasio da se pravo na ličnu slobodu i sigurnost ubraja u jedno od najznačajnijih ljudskih prava, te da član 5. EKLJP daje zaštitu da niko ne sme biti proizvoljno lišen slobode. Izuzeci od zabrane lišavanja slobode su takođe predviđeni članom 5 EKLJP. To je shodno praksi ESLJP jedan iscrpan postupak koji se mora usko tumačiti (vidi, presud ESLJP *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 18. januara 1978. godine, Serija A25). Samo takav pristup je konzistentan sa članom 5. EKLJP, tj. da osigura da niko neće biti proizvoljno lišen slobode (vidi, presudu ESLJP, *Quinn protiv Francuske*, od 22. marta 1995. godine, Serija A-311, i *Winterwerp protiv Holandije*, presuda od 24. oktobra 1979. godine, Serija A-33).

65. Dalje, Sud podseća da je ESLjP u svojoj praksi zauzeo stav, da postojanje „*utemeljene sumnje*“ na kojoj se zasniva lišavanje slobode čini suštinski deo garancija protiv proizvoljnog lišavanja slobode i predstavlja *conditio sine qua non*, odnosno „*uslov bez koga se ne može*“ odrediti ili produžiti pritvor. Postojanje „*utemeljene sumnje*“ pretpostavlja postojanje činjenica ili informacija na osnovi kojih će, kako je to ESLjP ukazao, objektivni promatrač zaključiti da je osoba koja je u pitanju mogla počiniti krivično delo za koje se tereti. Šta će se smatrati „*utemeljenim*“, zavišće od svih okolnosti slučaja. Čak i u slučajevima kada se od policije i drugih organa gonjenja zahteva hitno postupanje zbog zaštite interesa javne sigurnosti, javna vlast mora pružiti bar neke činjenice ili informacije iz kojih bi se videlo da je postojala utemeljena sumnja da je osoba lišena slobode počinila krivično delo za koje se tereti (vidi, presudu ESLjP *Fox, Campbell i Hartley protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, od 30. augusta 1990. godine, Serija A broj 182, tac. 32-34), i *Stepuleac protiv Moldavije*, presuda ESLjP od 6. novembra 2007. godine, aplikacija broj 8207/06, točka 68).
66. Sud takođe ukazuje na to da u trenutku određivanja pritvora ne mora biti sa sigurnošću utvrđeno da je krivično delo za koje se licu određuje pritvor zaista i počinjeno, i na kraju Sud dodaje da shodno članu 5 EKLjP određivanje pritvora mora biti u skladu sa domaćim zakonodavstvom.
67. Što se tiče posebnih garancija predviđenih stavom 3 člana 5 EKLjP, Sud ukazuje da odredbe člana 5. stava 3. EKLjP zahtevaju da je osoba lišena slobode u skladu sa članom 5. stavom 1.c., tj. da je lišavanje „*zakonito*“ u smislu navedenog člana i da obuhvata podjednako i proceduralnu i materijalnu zaštitu takvih osoba. ESLjP je zaključio da poštivanje člana 5. stava 3. EKLjP zahteva da sudska vlast preispita sva pitanja u vezi s pritvorom, te da odluku o pritvoru donese pozivajući se na objektivne kriterijume predviđene zakonom. Pri tome je postojanje *utemeljene sumnje* da je osoba lišena slobode, počinila krivično delo za koje se tereti *conditio sine qua non* za određivanje ili produžetak pritvora, (vidi, presudu ESLjP, *Trzaska protiv Poljske* aplikacija br. 25792/94 od 11.jula 2000 godine).
68. Dovodeći u vezu navedene principe sa konkretnim slučajem, Sud primećuje, da je sudija za prethodni postupak Osnovnog suda, u krivičnoj stvari protiv okrivljenog (podnosioca zahteva), zbog sumnje o *zloupotrebi službenog položaja ili ovlašćenja, u saizvršilaštvu iz člana 422. stav 1, vezano sa članom 31. KZK*, doneo rešenje o određivanju pritvora podnosiocu zahteva u tajanju od 30 dana.
69. S tim u vezi, Sud kao prvo primećuje da su takvoj odluci prethodile proceduralne radnje koje su nadležni državni organi preduzeli u cilju utvrđivanja postojanja krivičnog dela, odnosno postojanja „*utemeljene sumnje*“ da je podnosilac zahtev uistinu počinio krivično delo koje mu se stavlja na teret.
70. Konkretnije, PIK je usled prijave oštećenog, da je podnosilac zahteva počinio krivično delo, a na osnovu odobrenja SEK.19/-10/14 Državnog tužioca, preduzeo tajne tehničke, istražne i nadzorne mere, tajno fotografisanje ili video nadzor na javnim mestima i tajno nadgledanje razgovora u javnim mestima za osumnjičene.

71. Sud primćuje da se ćlanovima 17 i 19 Zakona Br.03-L231, O Policijskom Inspektoratu Kosova, upravo regulišu i pitanje nadležnosti PIK-a za voćenje krivićnih istraga i za prikupljanje podataka. S tim u vezi Sud podseća da ćlanovi 17 i 19 Zakona kažu:

“Ćlan 17. Krivićna Istraga

17. Obim istrage PIK-a je sprećavanje, otkrivanje, dokumentovanje i istraga krivićnih dela poćinjenih od strane pripadnika Kosovske Policije, bez obzira na ćin i poloćaj, tokom obavljanja njihovih dućnosti ili van dućnosti, ukljućujući istrage disciplinskih incidenata visokog profila i disciplinske istrage policajaca najvićših ćinova vićseg nivoa i vićših imenovanih policijskih poloćaja.

Ćlan 19. Prikupljanje podataka

19. Da bi ispunili svoju dućnost, istraćitelji PIK-a su ovlašćeni i imaju odgovornost da upotrebe bilo koji zakoniti izvor informacija za prikupljanje, srećivanje i zaćtitu podataka u vezi sa istragom krivićnih dela poćinjenih od strane pripadnika Kosovske policije, bez obzira na njihov poloćaj i ćin”.

72. Sud dalje primećuje da je tom prilikom PIK prikupio ćinjenice i dokaza koje su ukazivale da postoje dovoljne indicije da je podnosilac zahteva poćinio krivićno delo za koje ga je lice S.B i prijavilo PIK-u.
73. Taj proceduralni postupak sproveden od strane PIK-a je uticao na dalje tok nastavka postupka protiv podnosioca zahteva. Konkrećnije, PIK je usled dokaza koje je prikupio, podneo krivićnu prijavu tućiocu, stavljajući podnosioca zahteva u poziciju “*osumljićenog, a ne okrivljenog*”.
74. Tućilastvo je imajući u vidu krivićnu prijavu PIK-a, prikupljenu dokaznu graću do koje se doćšlo tokom tajnih tehnićkih, istraćne i nadzornih mera, donelo odluku o sprovoćenju istrage i traćilo od sudije za prethodni postupak da podnosiocu zahteva odredi mere pritvora.
75. Što se tiće dosadašnjeg dela postupka, Sud ne nalazi neku manu u proceduralnim koracima koje su predućeli nadlećni organi u cilju utvrćivanja “*utemeljene sumnje*”, koja mora postojati, shodno praksi ESLJP, kao osnovnog preduslova za dalji tok nastavka postupka pred nadlećnim organima koji će odlućivati o osnovanosti zahteva za odrećivanju pritvora osumljićenom licu.
76. Sud dalje nalazi da je sudija za prethodni postupak, tek posle ispunjenja svih uslova, odnosno tek posle prućanja neophodnih ćinjenica i informacija od nadlećnih drćavnih organa , PIK-a i Tućilaćstva, iz kojih se videlo da postoji *utemeljena sumnja*, a u cilju javnog interesa, donelo odluku o odrećivanju pritvora podnosiocu zahteva u trajanju od 30 dana.
77. Sud primećuje da je pitanje odrećivanja pritvora regulisano ćlanom 188 Zakona br.04/L-123 o krivićnom postupku,

“Član 188 Postupak za određivanje sudskog pritvora

2. Sudski pritvor određuje sudija za prethodni postupak nadležnog suda na osnovu pisanog zahteva državnog tužioca, a nakon održanog saslušanja.”

78. Shodno tome, nameće se zaključak da su nadležni organi ponudili dovoljne i konkretne razloge kao i obrazloženja nadležnom sudiji u odnosu na podnosioca zahteva u prilog zaključku o postojanju “osnovane sumnje” i posebnih razloga za određivanje pritvora podnosiocu zahteva.
79. U prilog tome, Sud nalazi da sam postupak određivanja pritvora podnosiocu zahteva od strane sudije za prethodni postupak od 30 dana, nije na bilo koji način prejudicirao ishodu njegovog krivičnog postupka koji su redovni sudovi vodili, odnosno nije uticalo direktno za određivanje ishoda sudskog postupka vezano za njegovu krivicu, a što se može videti i na osnovu dalje hronologije događaja koje su sledili.
80. Nadalje, podnosilac zahteva tvrdi i povredu stava 4 člana 5 EKLJP. S tim u vezi Sud navodi da član 5. stav 4. EKLJP garantuje pravo „svakome kome je uskraćena sloboda hapšenjem ili lišavanjem slobode“ da pokrene postupak ispitivanja zakonitosti pritvora i da bude pušten ako je pritvor nezakonit.
81. Vraćajući se na konkretan slučaj, Sud primećuje da je podnosilac zahtev koristeći zakonsku mogućnost predviđenu u članu 189. stavu 3 Zakona o krivičnom postupku, uložio žalbu na prvostepeno rešenje sudije za prethodni postupak o određivanju pritvora, čime je stvorio mogućnost da redovni sud, ponovo sagleda i ispita zakonitost svoje odluke.
82. I pored toga Sud podesća da shodno praksi ESLJP, garancije člana 5 stava 4 EKLJP, mogu izgubiti svoju suštinu ukoliko sud, oslanjajući se na domaći zakon i praksu, žalbene činjenice zanemari ili ih tretira kao irelevantne, što može dovesti u sumnju postojanje uslova koji su shodno EKLJP zakoniti u pogledu lišavanja slobode (vidi presudu ESLJP, *Nikolova protiv Bugarske* [GC], br. 31195/96, stav 61, ECHR 1999-II).
83. Međutim, u konkretnom slučaju Sud nalazi da je upravo ta proceduralna radnja, podnošenja žalbe nadležnom sudu od strane advokata podnosioca zahteva, dovela i do drugog rešenja sudije za prethodni postupak, koji je meru pritvora zamenio blažom merom kućnog pritvora, čime se nesporno može zaključiti, da sud nije ignorisao ili zanemario činjenice koje je advokat podnosioca zahteva naveo u žalbi za preispitivanje rešenja o određivanju pritvora.
84. Sud na osnovu svojih nalaza do kojih je došao sagledavajući celokupan postupak koji je završen drugostepenim rešenjem o određivanju kućnog pritvora podnosiocu zahteva nalazi, da nadležni organi nisu povredili prava podnosiocu zahteva garantova članom 29 Ustava i članom 5 stavovima 3 i 4 EKLJP.

Navodi podnosioca zahteva koji se odnose na povredu člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP

85. Što se tiče navoda o povredi člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP, Sud primećuje da je podnosilac u prilog toj tvrdnji naveo veliki broj navoda koji on dovodi u vezu, sa a) korišćenjem dokaza koji su prikupljeni na nezakonit način i pogrešnom primenom zakona, b) povredom načela *in dubio pro reo*, c) dužinom trajanja postuaka, d) neobrazloženim sudskim odlukama. Sud takođe primećuje da se podnosilac zahtev u prilog tim tvrdnjama pozvao na praksu Ustavnog suda, kao i na praksu ESLJP.
86. Sud imajući u vidu da je, deo postupak koji se odnosio na povredu člana 29. Ustava i člana 5. EKLJP, a koje je podnosilac doveo u vezu sa tokom procedure određivanja pritvora, već analizirao i konstatovao da nije bilo povrede, navodi, da će se on u analizi navoda podnosioca zahteva o mogućim povredama člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, ograničiti isključivo na sudski postupak koji je vođen pred nadležnim sudovima gde se utvrđivala krivična odgovornost podnosioca zahteva.

a) Navodi podnosioca zahteva o korišćenju dokaza koji su prikupljeni na nezakoniti način kao i na pogrešnu primenu zakona

87. Sud primećuje da podnosilac zahteva u prilog tvrdji o povredi člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP navodi, da su sudovi doneli presude na osnovu dokaza koji su prikupljeni tokom tajnih mera nadzora, te da su kao takvi ti dokazi nepouzdati i nezakoniti shodno članu 19. stav 1 podstav 1.29 ZKP, čime se može zaključiti da su sudovi pogrešno primenili zakon.
88. S tim u vezi Sud se poziva na praksu ESLJP, koji je podvukao “*da aspekt koji se treba razmotriti u ovim slučajevima je da li je postupak, uključujući i način na koji su prikupljeni dokazi, bio regularan u svojoj celosti.*” (Vidi slučajeve ESLJP-a *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 35394/97, Presuda od 12. maja 2000. godine, stav 34; *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 44787/98, Presuda od 25. septembra 2001. godine, stav 76; i *Allan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 48539/99, Presuda od 5. novembra 2002. godine, stav 42).
89. Međutim što se tiče navoda podnosioca zahteva, koji se odnose na nezakonito prikupljanje dokaza, “*a samim tim da su oni kao takvi nepouzdati shodno članu 19. stav 1 podstav 1.29 ZKP*”, Sud podseća da član 19. stav 1. podstav 1.29 ZKP, predviđa da;
- “1.29. Suštinski nepouzdate – Dokazi ili informacije su suštinski nepouzdati ako poreklo dokaza ili informacija je nepoznato, zasniva se na glasini, ili po svom izgledu dokaz ili informacija je nemoguća ili nepojmljiva odnosno nezamisliva”.*
90. Vraćajući se na konkretan navod podnosioca zahteva, konkretnije na poreklo dokaza koje su sudovi koristili prilikom utvrđivanja njegove krivice, nalazi da poreklo dokaza koje podnosilac osporava nije nepoznato, odnosno da su oni kao takvi prikupljeni od strane PIK-a, tokom tajnih mera nadzora, štaviše PIK je takve radnje sproveo tek posle naredbe SEK.19/-10/14, Državnog tužioca od 20.februara 2014. godine, kojim se naređuje sprovođenje tajne tehničke

istražne i nadzorne mere, tajno fotografisanje ili video nadzor na javnim mestima i tajno nadgledanje razgovora u javnim mestima za osumnjičene”.

91. Iz čega se može i zaključiti da oni kao takvi nisu ni nezakoniti jer je Sud već našao da je njih prikupio PIK, na način kako je to regulisano samim zakonom, tačnije članom 19. Zakon Br.03-L231, O Policijskom Inspektoratu Kosova, i da je pitanje njihove zakonitosti dva puta prošlo proveru kroz sudsku kontrolu redovnih sudova tokom postupka utvrđivanja krivične odgovornosti podnosioca zahteva.
92. Sud što se tiče navoda podnosioca zahteva koji se odnose isključivo na način na koji su redovni sudovi utvrdili činjenično stanje i primjenili materijalno pravo, podseća da je uvek naglašavao da ovi navodi ne spadaju pod nadležnost Suda, i samim tim, u principu, ne mogu se razmatrati od strane Suda (vidi, s tim u vezi, između ostalog, slučajeve Suda KI56/17, podnositeljka zahteva Lumturije Murtezaj, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35, KI154/17 i 05/18 podnosioci zahteva Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću “Barbas” Rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019 god, stav 60, KI192/18, podnosilac zahteva Kosovska kompanija za distribuciju i snabdevanje energijom, KEDS d.d., Rešenje o neprihvatljivosti, od 16. avgusta 2019 god, stav 49).
93. Sud je takođe preko svoje sudske prakse konstantno naglašavao da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama i zakonu, koje su navodno izvršili redovni sudovi (zakonitost), osim i u meri u kojoj su iste mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). On sam ne može oceniti zakon koji je doveo do toga da redovni sud usvoji jednu umesto neke druge odluke. Da je drugačije, Sud bi delovao kao sud “četvrtog stepena”, što bi rezultiralo prevazilaženjem granica postavljenim pod njegovom jurisdikcijom. (vidi slučaj ESLjP-a, *Garcia Ruiz protiv Španije*, Presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28; vidi i, između ostalog, slučajeve Suda: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine, KI154/17 i 05/18 podnosioci Basri Deva, Afredita Deava i Društvo sa ograničenom odgovornošću “Barbas”, Rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. god., stav 61, KI192/18, podnosilac zahteva Kosovska kompanija za distribuciju i snabdevanje energijom, KEDS d.d., Rešenje o neprihvatljivosti, od 16. avgusta 2019. god., stav 50).
94. Shodno tome, Sud sve navode podnosioca zahteva koji se odnose na pogrešnu primenu zakona kao i na način na koji su prikupljeni dokazi tokom istrage, a koje je on doveo u vezu sa povredom člana 31 Ustava i člana 6 EKLjP, odbacuje kao neosnovane.

b) Navodi podnosioca zahteva o povredi načela in dubio pro reo

95. U vezi sa navodima podnosioca zahteva da nije poštovano načelo pretpostavke nevinosti niti načelo *in dubio pro reo*, Sud ukazuje da, prema praksi ESLjP, pretpostavka nevinosti znači da optuženi nije dužan da se brani, mada ima pravo na odbranu, odnosno nije dužan da dokazuje svoju nevinost, a teret dokazivanja je na tužiocu. U skladu s tim, sud mora doneti oslobađajuću presudu ne samo kad je uveren u nevinost optuženog nego i onda kada nije uveren ni u njegovu krivicu, ni u njegovu nevinost. Dakle, kada ima sumnju, sud mora primeniti

princip *in dubio pro reo*, što je i bitan element prava na pravično suđenje iz člana 6. EKLJP (vidi, presudu ESLJP, *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, od 6. decembra 1988. godine, serija A broj 146, stav 77).

96. U tom smislu, sudovi su dužni da ocene sve dokaze pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, pa onda, na osnovu takve, brižljive ocene izvesti zaključak da li je neka činjenica dokazana ili ne. Ukoliko nakon sprovedenog krivičnog postupka ostane sumnja u pogledu krivične odgovornosti optuženog, sud mora doneti oslobađajuću presudu.
97. S obzirom na prethodno obrazloženje u ovoj odluci, a imajući i u vidu činjenicu da je pitanje krivične odgovornosti podnosioca zahteva bilo predmet posebne provere, kako od strane Osnovnog suda tako i od strane Apleacionog suda u dva postupka, nakon savesne ocene dokaza, pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, nameće se zaključak da oni nisu imali ni najmanju sumnju o postojanju, odnosno nepostojanju neke od odlučujućih činjenica koje čine obeležje krivičnog dela za koje je podnosilac optužen, a samim tim ni sumnju o postojanju krivične odgovornosti podnosoca zahteva. Šta više Sud opaža da su oni za svoje takve zaključke dali i detaljna, uverljiva i logična obrazloženja, koja ne ukazuju na bilo kakvu proizvoljnost u njihovom odlučivanju.
98. S tim u vezi Sud nalazi da su navodi podnosioca zahteva da osporene presude ne zadovoljavaju princip *in dubio pro reo* kao element prava na pravično suđenje, koje je zaštićeno članom 6. stav 2. EKLJP takođe očigledno (*prima facie*) neosnovani.

e) Navodi podnosioca zahteva o povredi dužine trajanja sudskog postupak

99. Što se tiče navoda vezano za dužinu trajanja sudskog postupak, Sud navodi da se prema konzistentnoj praksi ESLJP i Ustavnog suda, razumnost dužine trajanja postupka mora se ceniti u svetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijima uspostavljenim sudskom praksom ESLJP i Ustavnog suda, a naročito o složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna pravna stvar ima za podnosioca (vidi, presudu ESLJP *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. februara 2002. godine, Izveštaj broj 2002-I, stav 38, kao i slučaj Suda: Kl23/16, podnosilac *Qazim Bytyqi i ostali*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. marta 2017. godine).
100. U pogledu dela zahteva koji se odnosi na dužinu trajanja postupka pred redovnim sudovima, podnosilac smatra da nije imao pravično suđenje jer je krivični postupak trajao više od četiri godine, da je njegovo ponašanje bilo besprekorno i da je do kašnjenja i dužine došlo isključivo zbog ponašanja organa javnih vlasti. U prilog tome podnosilac je naveo i praksu ESLJP u slučaju *Pretto protiv Italije*.
101. Razmatrajući ove navode Sud je izvršio analizu postupka po krivičnom predmetu koji je vođen protiv podnosioca zahteva radi krivičnog dela "zloupotrebi službenog položaja ili ovlašćenja, u saizvršilaštvu iz člana 422. stav 1, vezano sa članom 31. KZK". S tim u vezi, Sud može da konstatuje, da je

postupak trajao više od 4 godine, kao što podnosilac navo u zahtevu, u stvari postupak u kome se utvrđivala krivična odgovornost podnosioca je trajao nešto manje od 6 godina.

102. Međutim, Sud je ovom prilikom takođe primetio da postoje određena specifičnost koja je uticala na samu dužinu ovog postupka. Konkretnije, Sud je zaključio da postoje dve sudske procedure vezano za utvrđivanje krivične odgovornosti podnosioca zahteva.
103. Naime, prvi proceduralni postupak pred Osnovnim sudom je trajao od 20. marta 2014. godine, kada je tužilac podigao optužnicu protiv podnosioca zahteva, i taj se deo sudskog postupka završio 15. februara 2018. godine, kada je Apelacioni sud prihvatio žalbene navode podnosioca zahteva i poništio presudu Osnovnog suda, a predmet vratio na ponovno suđenje. S tim u vezi Sud nalazi da se prvi postupak završio za nešto manje od 4 godina, u kome su sudovi doneli dve sudske presude.
104. Što se tiče ovog prvog sudskog postupka iz spisa predmeta proizlazi da je Osnovni sud preduzimao razne procesne radnje u cilju saslušavanja svedoka, gde je održao i dve raspravne sednice 8 i 14 novembra 2017. godine, gde su i tužilaštvo i odbrana podnosioca iznosili dokaze. Takođe se iz postupka pred Apelacionim sudom može zaključiti da je i pored činjenice što je podnosilac zahteva izneo mnoge žalbene navode koje je Apelacioni sud morao da analizira, uspeo da u periodu od 3 meseci, tačnije 15. februara 2018. godine donese rešenje kojim je poništio presudu Osnovnog suda i predmet vratio na ponovno suđenje Osnovnom sudu.
105. U vezi sa ponovljenim sudskim postupkom, Sud opaža da je Osnovni sud u ponovljenom postupku bio veoma efikasan, što pokazuje i broj održanih raspravnih sednica, kojih je bilo ukupno 4 (30.07.2018. godine, 12.09.2018. godine, 06.03.2019. godine i 8.3.2019. godine), da je Osnovni sud pri tome morao ponovo da analizira i otkloni sve primedbe i nedostatke koje je Apelacioni sud naveo u dispozitivu presude od 15. februara 2018. godine, i da je i pored te činjenice on doneo presudu za nešto manje od jedne godine.
106. Dalje postupak pred Apelacionim sudom u ponovljenom postupku je trajao nešto više od 2 meseca, odnosno do 23. maja 2019. godine kada je i doneo presudu po žalbi podnosioca. Dok je postupak pred Vrhovnim sudom trajao nešto više od 4 meseci, odnosno do 4. novembra 2019. godine, kada je i doneo pravosnažnu presudu vezano za krivičnu odgovornost podnosioca zahteva.
107. Sud na osnovu svega navedenog ne nalazi da dužina sudskog postupka u konkretnom slučaju prelazi granice «razumnosti» u smislu člana 31 Ustava i člana 6 stav 1. EKLJP.

d) Navodi podnosioc zahteva o neobrazloženim sudskim odlukama

108. Sud primećuje da podnosilac svoje navodje o povredi člana 6 EKLJP u vezi sa neobrazloženim sudskim odlukama gradi na tvrdnjama *“da su navodna kršenja nastala na način da redovni sudovi nisu na jasan i potpun način izneli činjenice koje smatra potvrđenim, i zbog kojih razloga se on smatra krivim”*, a u prilog

ovom navodu podnosilac navodi i praksis Ustavnog suda KI 47/17 od 28.12.2018. godine, KI135/14, od 8. februara 2016. godine kao i Presudu KI 122/17 od 30.04.2018. godine, u kojima je Sud konstatovao *“da nedostatak obrazloženja u glavnim tvrdnjama stranaka, predstavlja kršenje prava na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano članom 31. Ustava Kosova”*.

109. Što se tiče navoda vezano za neobrazložene sudske odluke, Ustavni sud ukazuje da, prema ustaljenoj praksi ESLjP i Ustavnog suda, član 6. stav 1. EKLjP obavezuje sudove, između ostalog, da obrazlože svoje presude. Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente. Mera u kojoj ova obaveza postoji zavisi od prirode odluke (vidi presud ESLjP *Ruiz Torija protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine, serija A, broj 303-A, stav 29). ESLjP i Ustavni sud su u brojnim odlukama ukazali da domaći sudovi imaju određenu diskrecionu ocenu u vezi s tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (vidi presudu ESLjP, *Suominen protiv Finske*, od 1. jula 2003. godine).
110. Sud smatra da u konkretnom slučaju sveobuhvatna analiza izvedenih dokaza nije izostala, već da je Osnovi sud u svojoj presudi u potpunosti opisao proces pojedinačne ocene dokaza, njihovog dovođenja u međusobnu vezu i izvođenje zaključka da je podnosilac počinio krivično djelo i da je krivično odgovoran za izvršenje istog. Naime, Sud zapaža da je Osnovni sud sproveo veoma opsežan dokazni postupak i u ponovljenom postupku, da je u tom smislu ponovo saslušao svedoke, sproveo veštačenje dokaza koji su prikupljeni tokom tajnih mera nadzora od strane PIK-a, te izvršio uvid u obimnu dokumentaciju koja se nalazi u spisu.
111. Na osnovu tako sprovedenog dokaznog postupka, redovni sudovi su utvrdili da je podnosilac zahteva na način i u vreme opisano u dispozitivu presuda počinio krivično delo *“zloupotrebi službenog položaja ili ovlašćenja, u saizvršilaštvu iz člana 422. stav 1, vezano sa članom 31. KZK”* i da su za sve svoje zaključke oni dali detaljno i jasno obrazloženje koje ni u jednom delu ne izgledaju proizvoljno ili neprihvatljivo sami po sebi, niti dovodi u sumnju zaključke o izvršenom krivičnog dela podnosioca zahteva za šta je i pravosnažno osuđen.
112. Sud takođe ističe da je primetio, da podnosilac u zahtevu navodi da je Ustavni sud u određenom broju svojih presuda našao povredu prava i sloboda garantovanih članom 31. Ustava i članom 6. EKLjP, jer sudovi nisu obrazložili svoje odluke shodno načelima prava na obrazloženu sudsku odluku.
113. S tim u vezi, Sud navodi, da je nesporna činjenica da je Sud u određenom broju svojoj odluka našao povredu člana 31. Ustava i člana 6. EKLjP, koje je doveo u vezu sa ne obrazloženim sudskim odlukama, ali isto tako Sud želi da napomene da svaki slučaj pred Ustavnim sudom, ima svoje osobenosti i specifičnosti, koje mogu da budu dovoljan razlog da Sud nađe određenu povredu. Međutim, svako pozivanje na takve presude i upoređivanje svog slučaja sa takvim slučajevima, nije dovoljan razlog i osnov da Sud, i u konkretnom slučaju, utvrdi povredu ustavom zagarantovanih prava.

114. Na osnovu svega iznetog Sud konstatuje da su navodi podnosioca zahteva da su neobrazložene sudske presude dovele do povrede člana 31 Ustava i člana 6 EKLjP, neosnovane.
115. Shodno tome, Sud, na osnovu svega iznetog, smatra da su redovni sudovi poštovali svoju obavezu iz člana 31. Ustava kao i člana 6. EKLjP, vezano procesne garancije garantovane članom 31 Ustava i članom 6. EKLjP, zbog čega su neosnovani navodi podnosioca zahteva da je osporenim odlukama povređeno pravo na pravično suđenje u tom segmentu.

Zaključak

116. Sud nalazi da ništa u slučaju predstavljenom od strane podnosioca zahteva ne ukazuje da je proceduralni postupak određivanja kućnog pritvora, i sudski postupak pred Osnovnim, Apelacionim i Vrhovnim sudom vezano za utvrđivanje krivične odgovornosti, bili nepravični ili proizvoljni da bi Ustavni sud bio uveren da su podnosiocu zahteva uskraćene bilo kakve procesne garancije, da bi dovelo do povrede prava garantovano članom 29. Ustava u vezi sa članom 5. EKLjP, kao i člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLjP-a.
117. Sud naglašava da je obaveza podnosioca zahteva da potkrepi svoje ustavne tvrdnje i podnese *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLjP (vidi slučaj Ustavnog suda br. KI19/14 i KI21/14, podnosioci zahteva: *Tafil Qorri i Mehdi Sylva*, od 5. decembra 2013. godine).
118. Dakle, zahtev podnosioca je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglasi neprihvatljivim u skladu sa pravilom 39. (2) Poslovnika o radu.

Zahtev za privremenu meru

119. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe traži od Suda da uvede privremenu meru, kojom bi se obustavilo izvršenje pravosnažne presude Vrhovnog suda od 04. novembra 2019. godine.
120. Međutim, Sud je upravo zaključio da se zahtev podnosioca treba proglasiti neprihvatljivim na ustavnim osnovama.
121. Stoga, u skladu sa članom 27.1 Zakona, i u skladu sa pravilom 57. (4) (a) Poslovnika o radu, zahtev podnosioca za privremenu meru treba da se odbije, jer isti ne može da bude predmet razmatranja pošto je zahtev proglašen neprihvatljivim.

Zahtev za održavanjem javne rasprave

122. Sud je pored ostalih navoda u zahtevu primetio da podnosilac traži i održavanja javne sednice navodeći da bi Ustavni sud trebao da sazove javnu raspravnu sednicu "*kako bi se pojedine činjenice i dokazi razjasnili, pošto to nisu uradili redovni sudovi.*" U prilog tom zahtevu podnosilac tvrdi "*da bi jedna takva sednica bila od posebnog značaja pošto bi pružila strankama mogućnost da objasne dalje pitanje u tretiranju, kao i da bi odgovorili na moguća pitanja koja bi uticala na donošenje jedne pravične odluke.*"

123. U tom smislu, Sud se poziva na član 20. Zakona:

“1. Ustavni sud donosi odluku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave.

2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta.“

124. Sud primećuje da nema razloga na koje se pozvao podnosilac zahteva u prilog ovog zahteva.

125. Sud smatra da su dokumenti koji se nalaze u zahtevu dovoljni da odluči o ovom slučaju u skladu sa tekstom člana 20, stav 2 Zakona (vidi, mutatis mutandis, slučaj Ustavnog suda br. KI34/17, podnosilac zahteva: *Valdete Daka*, presuda od 12. juna 2017. godine, stavovi 108-110).

126. Prema tome, odbija se zahtev podnosioca da se održi usmena rasprava kao neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.1. i 7. Ustava, članovima 20 i 27.1 Zakona i pravilima 39. (2) i 57. (1) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 10. juna 2020 godine, je jednoglasno

ODLUČIO

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;
- III. DA ODBIJE zahtev za održavanjem javne sednice
- IV. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- V. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Arteta Rama-Hajrizi